Ч. 188. (687.). Львів, субота дня 25. серпня 1917. Рік III.

# УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано крім понеділка.

| Умови передплати у Львові: | |
|---|---|
| На рік | 24·— К. |
| „ півроку | 12·— „ |
| „ чверть року | 6·— „ |
| „ місяць | 2·40 „ |

| В краю і державі: | |
|---|---|
| На рік | 32·— К. |
| „ півроку | 16·— „ |
| „ чверть року | 8·— „ |
| „ місяць | 2·70 „ |

| За границю: | |
|---|---|
| В Німеччині | 37 мар. |
| В Америці | 11 дол. |
| В инших державах | 54 фр. |


## Церковні справи в Росії.

По вибуху революції здавало ся насамперед, що цілковитий розділ держави від церкви в новій Росії неминучий. Тісні звязи однак, які були між пануючою доси православною церквою і державою, виявили ся так сильними, що вскорі міг вибити ся на верх рух, який замість цілковитого розділу хоче створити відношене, яке відповідає формулці Кавура „свобідна церква в свобідній державі“. Першим видимим наслідком того руху се знесене утвореного Петром Великим становища оберпрокуратора св. синоду.

Сей уряд, що мав бути „оком“ великого царя в чуваню над церквою, не відповідає цілковито греко-орієнтальним церковним законам так, що російська державна церква стояла від 200 літ фактично в повній суперечности з канонічними правилами. Тепер тимчасове правительство знесло уряд оберпрокуратора.

На його місце утворено міністерство віроісповідань, якому будуть мабуть віддані також справи неправославних віроісповідань, для яких була доси ґенеральна дирекція в міністерстві внутрішних справ.

Оконечне означене законних відносин між державою і православною церквою вийде мабуть доперва від всеросійського церковного собору, якого скликане, здаєть ся, вже дуже недалеке. Комісія, що приготовляє собор, виготовила тим часом враз з міністерством внутрішних справ проект, який має запевнити також в будучности державній церкві „привилей під публичноправним оглядом“. Головні постанови того проекту такі: 1) Церква уживає повної свободи і независимости в своїх питомих справах, причім управляєть ся сама після своїх власних правил без посередного або безпосередного вмішуваня держави. 2) Орґани церкви стоять під державним доглядом лиш о стільки, о скільки виконують діла, що вяжуть ся з горожанським житєм, пр. заключеня супружя, розвід і т. д. 3) Наглядаючим орґаном держави є міністерство просвіти; право рішати в спірних случаях має сенат, як найвисша судова інстанція в державі. 4) Держава визначує середники на удержане найважнійших церков, церковних орґанів і уряджень. Виплата відбуваєть ся беспосередно церкві. Посвідку про ужите гроший даєть ся компетентним державним властям і предкладаєть ся до прослідженя державній контролї.

Комісія для приготованя собору домагаєть ся дальше, щоби ухвали державної церкви мали законну силу і обовязували всіх православних Росіян, хочби вони навіть покинули границі російської держави. Через се хотіла би мабуть комісія перешкодити тому, щоб православні Росіяни не могли за границею розводити ся в цивільних судах. Чи однак нова російська держава признасть церкві такі широкі права, се сумнівне.

В російській пресі, занятій тепер війною і катастрофальними подіями в нутрі краю, знаходимо мало звісток про будучий собор. Се буде перший собор, якого Росія не мала від більше як 250 літ. Вибори епископів при співучасти мірян, які вже в кількох місцях відбули ся, вказують на те, що міродатні церковні круги рішені привернути цілковито стару канонічну орґанізацію церкви. Вершком сього буде очевидно вибір російського патріярха, який імовірно осяде не в Петрограді, а в осідку своїх попередників, в Москві. Після поданого в горі проекту не потребували би церковні достойники жадного державного потвердженя; собор може отже цілком свобідно вибрати патріярха, якого власть, при сильнім обмеженю державного нагляду, була би дуже значна. Що церковні круги думають на правду про привернене патріярхату, показуєть ся хочби з того, що комісія, яка приготовляє собор, постановила пр. запросити на собор всіх патріярхів східних церков і духовних начальників автокефальних церков з Кипру, Греції, Румунії, Сербії, Чорногори і Синаю.

Неясним остає в принятім через правительство проекті питане церковних дібр. Ще колиб ішло о церковні будівлї або о дуже богаті в деяких церквах та монастирях засоби золота та инших дорогоцінностий, то не трудно знайшла би ся загально вдоволяюча розвязка. Инше діло з земельною власністю монастирів, яка передовсім в північній Росії є дуже богата. Коли будучі Установчі Збори, а сього можна бути певним, ухвалять вивласнене більшої посілости, то не будуть у сім пощаджені очевидно й монастирі. Колиж церква на се добровільно не згодить ся, то між нею а новою державою прийде до тяжкої борби, причім вправді революція буде виставлена на важку пробу, але вислідом буде певно моральне ослаблене церкви.

Всьо сказане відносить ся, цілком природно тільки до властивої Росії, бо Україна полагодить церковне питане у себе, хоч може подібно, але зовсім самостійно.

---

## Відбудова народного шкільництва в краю.

Сходини укр. народ. учительства, перебуваючого у Відни, які відбули ся дня 6. і 10. серпня, при участи учителів (ок) з Галичини і Буковини, розваживши актуальні шкільні, станово службові та національно-просвітні справи, які вяжуть ся з відбудовою укр. народнього шкільництва в краю, рішили:

Звернути ся до оставших Членів Головної Управи Т-ва „Взаїмної помочи галицьких і буковинських учителів і учительок“ з бажанем, щоби в межах допускаємих теперішними обставинами — відновили перервану діяльність Товариства, продовжили видавництво „Учительського Слова“ як орґану Т-ва та розпочали сильну акцію за заспокоєнем потреб українського народнього шкільництва за службовими та матеріяльними потребами укр. народнього учительства.

З огляду на дуже сильне здекомплетоване складу Головної Управи Т-ва В. П. У., яке мусілоб стати на перепоні поширеню діяльности Т-ва, як також з огляду на можливі трудности у скликаню Загальних Зборів Т-ва уважають Сходини вказаним, щоби Головна Управа розважила ввестію провізоричного скомплетованя свого складу, як також складу Секцій та редакційного Комітету „Учительського Слова“, через кооптоване.

Щоби уможливити діяльність Т-ва В. П. У. з боку фінансового, уважають Сходини потрібним заапелювати до загалу укр. учительства, щоби не ждучи евентуальних зазивів Головної Управи Т-ва В. П. У. — негайно вплатив біжучі, а по можности усі залеглі членські вкладки.

Потреба забезпеченя правильної шкільної науки в школах східної Галичини, де дітвора мусіла довго без науки обходити ся, потреба відбудови укр. народнього шкільництва на найширших правосильних законних основах вимагає, щоби всі посади при укр. нар. школах були обсаджені дотеперішними учителями і учительками, яких в тій цїли належить забрати з місцевостий хвилевого приміщеня у польській части краю і звільнити від військової служби, приділюючи також на посади при укр. народ. школах укінчених кандидатів (ок) учительських укр. народности. З окрема являєть ся необхідним іменоване учителів Українців на посади інспекторів та завідателів шкільних округів і відбудова знищених шкільних будинків та уляджень.

Необхідно пекучою є справа виплати дорожняних додатків до платні для учителів, емеритів та вдів і сиріт по учителях і справа безпосередного признаня центральним правительством окремих, замітних, одноразових підмог для учителів (ок) знищених матеріяльно воєнними операціями.

Сходини звертають ся до головної Управи Т-ва В. П. У., щоби в порозуміню з У. Ц. Р. підняла потрібні заходи в цїли здійсненя названих потреб.

З уваги, що представлені потреби безпосередно торкають ся житєвих інтересів укр. нар. школи і нар. учительства звертають ся сходини до Укр. Пар. Репр. з предложенем, щоб увійшла і удержувала постійний контакт з уповновласненими відпоручниками Т-ва В. П. У.

Розважуючи справу дотеперішного і наміреного будучого становища Загально-Української Культурної Ради, рішили сходини слідуючу резолюцію:

Спільно з бажанем чимскорше довести до повного повороту наших воєнних виселенців до краю, висказують сходини укр. нар. учительства у Відни своє пересвідчене, що З. У. К. Рада в характері орґанізації для опіки і проводу у культурно-просвітних справах воєнного виселення, яка стоїть перед закінченем своєї діяльности на еміґрації, по силам сповнила своє завдане.

Сходини приймають з вдоволенем до відома рішене Презії З. У. К. Ради, яке стремить до переведеня реорґанізації З. У. К. Р. через зложене її з відпоручників усіх культурно-просвітних товариств в краю, щоб в сей спосіб перемінити З. У. К. Р. в обєднану орґанізацію до веденя сконцентрованого, одноцільного проводу на всіх областях нашого національно-просвітного житя.

З уваги, що нар. шкільництво являєть ся найважнійшою підоймою національного двигненя, виказують сходини пересвідчене, що укр. нар. учительство, як чинник безпосередно інтересований у справах народної школи, знайде відповідно широке поле до праці у наміреній обєднаній орґанізації.

---

## Від Центральної Управи Українських Січових Стрільців у Відни.

Наша суспільність цікавить ся живо Українським Стрілецтвом, його трудами, обовязками і успіхами. Се вичуває ся з розмов, листів і з часописних вісток. Суспільність купує стрілецькі видавництва, книжки, листівки, відзнаки, музикалія, щоби в сей спосіб збільшити фонди на стрілецькі цїли і шле датки на фонди для стрільців, висудців і немічників.

Нині предкладає Центральна Управа звіт за рік 1916 і за I. піврік 1917 року з грошевого обороту.

Рік 1916.

Доходи:

| | | |
|---|---|---|
| 1. Сальдо з року 1915 | Кор. | 13.861·66 |
| 2. Датки на стрілецьки цїли | „ | 34.923·81 |
| 3. Датки на немічників | „ | 1.344·12 |
| 4. Датки на вдови і сироти | „ | 2.000·— |
| 5. Датки з Галичини на любистки | „ | 27.385.30 |
| 6. Датки віденських банків на стрілецькі цїли і любистки заходом посла В. Василька | „ | 15.300·— |
| 7. Позичка від Бб. | „ | 6.000·— |
| 8. Переходовий рахунок | „ | 25.500·— |

| | | |
|---|---|---|
| 9. Дохід з кіна | Кор. | 735·75 |
| 10. Видавничий фонд — даток п. Гж. | „ | 2.000·— |
| 11. На пращане II-гої віденської сотні посол М. Василько | „ | 2 000·— |
| 12. Продажа видавництв | „ | 41.678 61 |
| Сума доходів в р. 1916 | Кор. | 172.729·25 |

Видатки:

| | | |
|---|---|---|
| 1. Стрілецький улад (орґанізація) | Кор. | 23.784·08 |
| 2. Підмоги для Стрільців | „ | 15.966·80 |
| 3. Видавництва | „ | 35.602 13 |
| 4. Музей (дописи, малюнки, світлини) | „ | 20.499·99 |
| 5. Музика | „ | 1.931·60 |
| 6. Бібліотека | „ | 1.285·06 |
| 7. Вистава воєнна 1916 | „ | 22.235·04 |
| 8. Любистки для віденської сотні, Коша, Вишколу, Поля | „ | 28.475·96 |
| 9. Переходовий рахунок | „ | 11.293 04 |
| 10. Чекове діловодство | „ | 402 89 |
| Сума видатків в р. 1916 | Кор. | 161.476·59 |
| По відтягненю видатків від доходів лишає ся сальдо на р. 1917 в квоті | Кор. | 11.252·66 |

Рік 1917.

(Від 1. I. до 30. VI)

Доходи:

| | | |
|---|---|---|
| 1. Сальдо з року 1916 | Кор. | 11.252·66 |
| 2. Датки на стрілецькі цїли і на немічників | „ | 16.398·78 |
| 3. Датки віденських банків заходом посла М. Василька | „ | 3.000·— |
| 4. Продажа видавництв | „ | 27.962·12 |
| 5. Даток посла М. Василька на стрілецьку виставу | „ | 10 000·— |
| 6. Переходовий рахунок | „ | 116·— |
| Сума доходів в I. півроці 1917 | Кор. | 68.729 56 |

Видатки:

| | | |
|---|---|---|
| 1. Стрілецький улад (орґанізація) | Кор. | 9 173·33 |
| 2. Підмоги для стрільців | „ | 5.982·53 |
| 3. Видавництва | „ | 22.769·21 |
| 4. Музей (дописи, малюнки, світлини) | „ | 9.171 29 |
| 5. Вистава воєнна 1917 | „ | 10.441·56 |
| 6. Розпорядимий фонд станиці у Відни і Львові | „ | 2.500·— |
| 7. Переходовий рахунок | „ | 1 916·— |
| Сума видатків в I півроці до 30. VI. 1917 | Кор. | 61.953·94 |
| Як сальдо на II. піврік 1917 року лишає ся | Кор. | 10 378·1ѱ |

Стрільці зголошують ся до іспитів в ґімназії, семінари, університеті і потребують підмог на книжки, на шкільні оплати, на харч. Дорожня зростає, але молодіж хоче мимо тої перешкоди поступати в своїх студіях. Стрільці хотять зістати дальше і по війні військом, що боре ся за нарід не машиновим крісом, але інтелїґентним умом.

Хорі і ранені стрільці в шпиталях просять о грошеві причинки, щоби могли поправити стан здоровля. Як можна лічити ся на нежит легких, наколи нема відповідного харчу?

Немічники з ушкодженими руками, ногами, очима бажають вчити ся на університеті, на техніці або аґрономічній чи торговельній академії, щоби ще придати ся суспільности своєю роботою, а не стати ся її тягаром.

Конечні є також видатки, получені з веденєм переписки і полагоджуванєм біжучих справ.

Центральна Управа У. С. С. звертає проте увагу на свої видавництва і просить о їх закупно, тому, що дохід з них йде на стрілецькі цїли. Хто купує листівку, відзнаку, книжку, видану накладом Центральної Управи У. С. С. — той причиняє ся до збільшеня фондів на стрілецькі цїли, помагає оплатити стрільцеви шкільну таксу до іспиту, ратує стрільця хорого на легки від смерти, помагає немічникови стати независимим трудівником, причиняє ся до уладженя стрілецького музея, а через ревну опіку Українським Леґіоном до піднесеня поваги українського народу в очах других народів.

Управа просить слати датки на стрілецькі цїли. В кождій місцевости повинен основати ся „Стрілецький Комітет“ і помочи „Управі“ в розпродажі видавництв та збираню датків на стрільців.

Просимо всі Громадські Уряди при укладаню буджету на найблизший рік вставити також якусь суму на Українських Січових Стрільців, на хорих, ранених, немічних стрільців, на вдови і сироти по стрільцях, на стрілецький улад.

Просимо Парохіяльні Уряди і Шкільні Заряди подбати, щоби в крузї їх діяльности плинули датки на Українських Січових Стрільців а також, щоби розходили ся стрілецькі видавництва Центральної Управи.

Позволяємо собі пригадати торговлям і особам, які переняли в розпродажу стрілецькі видавництва, щоби не стягали — як се на жаль діє ся — з присилкою сум, які належать ся до Скарбу Центральної Управи У. С. С. за видавництв, отримані в розпродаж.

Дякуємо всім Українцкам і Українцям, що причинили ся помічю и роботі і опіці над стрілецтвом, яке самостійним виступом у всесвітній війні ставить до Европи домагане українського народу, а своєю відвагою і погордою смерти приносять свому народови значінє і славу.

З подякою за дотеперішну поміч, лучимо просьбу о дальшу щиру опіку Українським стрілецтвом.

Просимо слати листи і датки на адресу: Центральної Управи ,У. С. С. у Відни, яка всі датки виказує в часописах.

За Центральну Управу Українських Січових Стрільців: Др. Стефан Смаль-Стоцький, голова в. р. — Др. Стефан Рудницький, писар в. р. — Іван Боберський, скарбник в. р.

Відень, 17. VIII. 1917.

Адреса: Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien, VIII. Lederergasse 20.

# Війна.

## Загальна офензива коаліції на всїх фронтах.

### Малі успіхи Італійців над Сочею.

БЕРЛІН, 23. серпня. Бюро Вольфа доносить: Загальна офензива антанту в дни 22. серпня вела ся дальше на всїх фронтах. Дотеперішний перебіг є для осередних держав незвичайно корисний. Нечуваним жертвам крови антанту відповідають лиш зникаючі місцеві зиски, які кількакратно перевисшає успіх центральних держав на сході. У Фляндрії неприятель, підпираний численними бойовими ескадрами, щораз то на ново атакував наші становища, висилаючи до наступу великі маси. Там, де йому вдалось війти до декотрих наших становищ, сейчас виперто його сильними протинаступами, по завзятій борбі з близька.

Пополудни неприятель кинув нові війська у бій. Мимо того дальші наші лінії удержано на цїлому фронті Лише на південний схід від St. Julien повстало ограничене анґлійське гніздо.

### Під Іперн.

На схід від Іперн наші війська відперли шість неприятельських наступів. Доперва при семім наступі хоробрі війська мусїли о год. 5 рано полишити неприятельській перевазі західну часть ліса Herenchage.

Протягом боротьби в околиці на південь від каналу неприятель вислав підмогу на північ. Наша артилерія взяла її під успішний огонь.

### Наступи Англійців.

Вчера вечером по двогодинним барабаннім огни між Langemarck і околицею на схід від Zwartell коло год. пів до 9-ої перейшли Анґлійці до наступу. Настали тяжкі бої піхоти, які тревали до пізної ночи. По боротьбі зі зміннім щастем ліс Herenchage лишив ся в руках Анґлійців До години 3. досьвіта панував на цїлім фронті сильний огонь артилерії, який по короткій перерві о год. 5 рано знову віджив з великою силою. Втрати неприятеля незвичайно важкі.

В области Arras місцевий сильний огонь. О год. 4. по полудни відперто сильні неприятельські відділи, що наступали на північ і на захід від Lens.

О год. пів до 7. рано боєва діяльність віджила. При поновнім острілюваню St. Quentin засипано ринок ґранатами.

### Під Верденом.

В области Вердену битва в дни 22. с. м. розпола ся на частинні ділання, які розпочались доперва вечером. Ранком діяльність ворожої атрилерії була слабша і доперва пополудни зміг ся огонь. Вечером і в ночи неприятельська огнева діяльність по обох берегах Мози знову сильно зросла. До сильного наступу прийшло лише по обох боках шляху Vacherauville-Beaumont, в часї котрого неприятель осягнув незначний місцевий успіх за ціну важких втрат.

### З італійського фронту.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Фронт на Красї є недвижимий мимо безнастанних італійських наступів. Тяжкі борби між Градо ді Мерна і Костаневіцою, які тревали аж до ночи, закінчились на нашу користь.

Без успіху остали також зусиля неприятеля в области між Костаневіцою і Село та проти наших становищ перед Гармадою.

На схід від Горицї і дальше поза Монте Сан Габріеле аж по Водіче неприятель вчера не наступав.

На височині Баінзіцца вдало ся йому дещо розширити свій попередний успіх. Наші летуни брали знов участь в боротьбі Два неприятельські летуни впали жертвою. В крузї ділання неприятельського огня цїсар Карло слідив з обсерваційної точки від рана до пізного вечера перебіг завзятих боїв. Бравурна постава військ кількакратно найшла признане найвисшого вожда.

### Зі східного боєвища.

БЕРЛІН, 23. серпня. Бюро Вольфа доносить: На східнім фронтї на південний захід від Луцка взяли ми велике число бранців і зброї. Кількакратні наступи неприятеля на сугорб Косма відперто. Так само не повелись сильні ворожі наступи, виконані на сугорб 895. Огонь нашої артилерії спричинив вибух ворожого муніційного обозу в Марвіна.

### Підгірці в огни.

Росіяни дали вчера около 80 стрілів на зашанований доси історичний замок в Підгірцях, не вчинивши одначе богато шкоди.

### Нова російська офензива?

ЛЮҐАНО, (Ткб) Петроградські вісти часописи „Corriere della Sera“ кажуть ожидати російської офензиви на північнім фронтї.

### З італійського звідомленя.

З дня 23. серпня 1917.

Четвертого дня боротьби на Юлійськім фронтї мали ми знов значні успіхи на північнім крилі боєвої лінії, а також на полудневім крилі на Красї. Бриґада Паляница видерла неприятелеви могуче становище на південний схід від Досса Фаїті та з геройською витревалістю удержала його в боротьбах, що тревали через три днї.

Число полонених до вчера виносить менше більше 350 офіцирів і 16.000 жовнірів.

### Японські війська на російськім фронтї.

БЕРНО (Ткб.). Дневники доносять з Парижа: За згодою петроградського кабінету японські війська заступлять російські ґарнізони в Сибірі, щоби тим чином значні російські війська можна було ужити на фронтї. Нїчо також не стоїть на перешкоді, щоби японські відділи співділали на воєннім російськім тереві і служили своєю хоробрістю та обовязковістю за примір російським жовнірам, занепокоєним пропаґандою большевиків.

# НОВИНКИ.

**З нинїшним числом розсилаємо чеки на надіслане предплати.**

**З днем 6. вересня здержимо висилку всїм, котрі до тої пори не вирівнають залеглости і не пришлють предплати за вересень.**

— **Відзначенє.** Омелян Січинський поручник при 30 п. п. зістав відзначений військовим хрестом заслуги з мечами.

— **Укр. Центр. Рада супроти Бесарабії.** „Berliner Ztg.“ доносить з Стокгольму: Українська Центральна Рада заявила ся проти прилученя Бесарабії до української републики.

— **У відбитій Галичинї.** Дістаємо отсе картку, якої зміст, се одні великі жальби на відносини, які панують тепер у що-йно відібраних частях Галичини, де вслід за уступаючим неприятелем вступили союзні війська, головно німецькі.

Треба лиш, щоб хтось з наших інтелігентів заняв ся долею нещасних селян та в даних случаях інтервеніював там де буде треба.

Тому наш дописуватель; якого устами говорять сотки тисяч населеня, відносить ся отсим з прошенем до наших послів, щоби заглянули в свої округи і ратували населене перед тим всім, про що писати не вільно.

— **Митрополит у Відни.** „Reichspost" пише, що митрополит Шептицький приїде до Відня в неділю о годині 7 ій рано. На зелізничім двірци повитає його Українська громада.

— **Карти на тютюн в Австрії.** З секретаріяту союза стовариштнь трафікантів довідують ся віденські дневники, що в жовтни с. р. буде введене в Австрії карта на побір тютюну. Приготованя вже в повнім ході. Жінки карт на побір тютюну не дістануть. Тижнева рація буде виносити 10 циґар або 25 папіросів. Молодці до 18 літ дістануть половину тої рації.

— **Ще одна обіцянка.** „Neue Freie Presse" подає за віденським українським пресовим бюром вістку, датовану зі Стокгольму, начеби австрійське правительство поробило Українцям деякі „концесії", а саме: український університет у Львові, управа східної Галичини в руках Українців.

— **Опікуни Холмщини.** Під таким заголовком помістила „Nowa Reforma" дня 23. серпня с. р. передовицю, в якій виступає проти української аґітації в Холмщині. Українці не мають до холмської землі жадної претенсії, бо вони холмських уніятів помагали православити і росийщити, бо Холмчаки, хоч „Rusini-unici", але навчились від польських священиків польських молитов і в 1905 р. перейшли на латиньске. Цілої польської арґументації наводити зрештою злишно, бо ми її добре знаємо. Конець кінців Холмщина се польський край і Українцям до неї зась.

— **Одинайцять синів на війні.** Цісар Вільгельм вислав недавно одному інвалідови Блянкенгаймови з Дісельдорфу, котрий мав на війні одинайцять синів 300 марок в дарунку. Рівночасно зарядив, щоб всі сини рівночасно прибули на відпустку відвідати батька. З одинайцяти синів впав досі один, десять стоїть ще під оружем.

— **Виголоджене Фінляндії через тимчасове правительство.** „Lokalanzeiger" доносить з Базилеї: Українське пресове бюро звіщає: Тимчасове правительство заборонило вивозити збіже до Фінляндії з військових взглядів, бо боїть ся, щоби до Фінляндії не ввійшли Німці і не прийшли в посідане великих засобів поживи. Бюро вказує на те, що тут розходить ся о виголоджене Фінляндії.

— **Як російське правительство хотіло в 1911 році скасувати козаків.** Професор Михайло Грушевський писав про сю справу в однім з чисел народної часописи „Село" за 1914 рік: „Пишуть, що в воєннім міністерстві порішили скасувати козаків і роздумують над способами, як се ліпше зробити. Кажуть, що на війні від козаків нема великої користи. Остання війна з Японцями показала, що на війні, як тепер її ведуть, козаки не здатні — ліпше на їх місце мати правильну кавалєрію. І козак уже не той: сучасне житє забирає його і він уже неохочо дивить ся на свою козачу службу.

Крім того богато трудностий, клопотів і непорядків виходить з самої управи (адміністрації) козацьких земель. Козаки донські, кубанські, уральські, сибірські займають великі простори. Колись там самі козаки і правили ся своїми отаманами, котрих самі собі вибирали. Тепер поміж козаками живе дуже богато всякого не козацького народу, і воєнне козацьке начальство має правити ним і всякими справами — земельними, промисловими, торговими і Бог знає якими ще. Не може воно сього добре вести — і се шкідливо відбиває ть ся на житю величезних країв, де живуть козаки. Через се задумали скасувати і козаків і козацькі области та порівнати їх у всім з иньшою людностю й иньшими краями.

Так, може, незадовго прийде й кінець козацтву. Що-ж теперішні обставини відмінили ся дуже, і теперішна служба козацька і житє козацьке тільки іменем нагадує колишню козаччину.

Старе козацтво розвинуло ся в XVI віці, тому триста літ і більше. Одно козацтво було українське на Дніпрі, на Запорожі і по обох боках Дніпра. Друге було великоруське, на Дону. Від потомків запорозьких українських козаків пішло теперішне козацтво чорноморське або кубанське. Переселяли українських козаків і між терське військо не за давних часів, але богато там і Великоросів. Уральські козаки і сибірські теж Великороси, а кубанські козаки здебільшого Українці".

Так думали про козаків в 1911 році.

— **Посли в своїх виборчих округах.** Посол др Олександер Колесса виїхав в свій округ.

# ПОМЕРЛИ.

**Иосиф Кучма**, урядник Товариства взаїмних обезпечень „Дністер", помер заосмотрений св. Тайнами дня 23. серпня 1917 по довгих а тяжких терпінях проживши 43 літ. Похоронний обряд відбуде ся в суботу дня 25. серпня 1917 о год. 5 по пол. з каплиці анатомії при ул. Пекарській.

**Омелян Бородиєвич**, емер. управитель школи в Денисові, пов. тернопільського, помер в Станіславові дня 3. жовтня 1916 в 73 р. житя. Покійний полишивши ся на емеритурі в Денисові, займав ся ревно громадськими справами як член громадської ради, так політичними, як просвітними, а головно економічними. Взірцева Спілкова Крамниця з власною хатою, то його діло, якому посвятив послідні літа свого житя. Був дорадником своїх співгромадян у всяких справах. Належав до перших пасічників Поділя. Земля Иому пером!

**Іполит Левицький**, укр. в 1843 р., народний учитель, опісля управитель школи в Пістини пов. Косів.

Покійний належав до найкрасших сил нашого народного учительства, був одним з тих педаґоґів старшої ґенерації, що то серцем і душею рвались в народ, за що нераз прийшлось йому опісля відпокутувати. Коли ц. к. краєва шкільна Рада почала польонізувати народне шкільництво, заводячи всюди польську викладову мову, покійний Іполит Левицький не дозволив на те в своїй школі. За те шкільний інспектор Барановський переносив його в дисциплінарній дорозі по найгірших посадах, де він стратив здоровле та наслідком того мусів іти на емеритуру за 52 кор. місячно. Процес ізза того з шк. Радою на віщо не здав ся. Покійний, як горячий український патріот, будучи вже емеритом, брав дальшу визначну участь в громадському житю і так само в патріотичнім українськім дусі виховав свої діти. Помер в часі російської інвазії у дочки в Вербіжи під Коломиєю дня 3. червня 1917. Лишив по собі вдову, замужну за учителем дочку і трьох синів: о. Дра Ярослава Левицького, редактора „Ниви" і нашого співробітника, Іполита, тепер заложника в Росії та Романа, офіцира в рос. неволі.

Працаючи Покійного на вічний сон, висказуємо нашому сердечному Товаришеви і його родині глибоке співчуте.

# ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 25 серпня 1917.

**Нині**: 25. серпня гр.-кат. Фотія і Ап., римо кат. Людвика,

**Завтра**: 26. серпня гр.-кат. Максим, римо-кат. Зефірина.

○ До Вп. народного учительства. Незнані обставини, серед яких доведеть ся нам в недалекій будуччині працювати, заставляють нас перечислити нас наші сили та поробити деякі конечно потрібні заходи згідно з вислідом конференції, яку представники укр. народного учительства, пробуваючого тепер у Відні, відбули з Президією Укр. Парляментарної Репрезентації дня 2. серпня 1917.

В тій цїли просимо і взиваємо Всіх Вп. Товаришок і Товаришів дати нам в найблизшім часі відповідь на низше названі точки: 1) Імя і назвиско; 2) Теперішна точна адреса; 3) Службовий характер і скількість літ служби; 4) Студії; 5) Теперішна посада та рід школи, при якій працює; 6) Посада і рід школи перед війною.

Зазив сей відносить ся також до тих, що тепер не праюють при ніякій школі, як рівнож і до тих, що служать при війську.

Зокрема просимо подати нам деякі дані про тих, що перебувають в полоні.

Просимо рівнож о подане своєї адреси тих Вп. Товаришок і Товаришів, які в роках 1914, 1915, 1916 і 1917 зложили іспит зрілости, а посади не мають. Маємо пересвідчене, що в найкоротшім часі одержимо відповіди.

Всі письма просимо уклінно слати на адресу: Komitee für ukrain. Volksschullehrer aus Galizien und der Bukowina Wien VIII. Strozzigasse 32/12. — За Учит. Комітет: Андрій Навчук, Антін Гранківський, Іван Крайник.

○ З нагоди 25 літного ювилею священства Иого Ексцеленції Митрополита Андрея ґр. Шептицького відправить ся в Архикатедральній Церкві св. Юра в неділю дня 26. серпня с. р. о годині пів до 10 в Иого намірено торжественоа понтифікальна Служба Божа.

○ Вписи хлопців до першої, другої і третої кляси народної школи ім. Тараса Шевченка у Львові на стрийській дільниці при ул. Длуґоша ч. 17. відбувати ся будуть в днях: 29., 30. і 31. серпня і 1. вересня 1917 в школі при ул. Длуґоша ч. 17. (партер) кождого дня від години 9—12 перед полуднем і від 4—6 по полудни.

Українці! Памятайте о тім, що Вашим святим і народним обовязком є посилати свої діти лише до української школи. Тільки в „Рідній Школі" наша будучність. — Управа школи.

○ Вписи до прив. укр. ґімназії з правом прилюдности в Долині відбудуть ся в трех послідних днях вересня б. р. Іспити вступні до кл. І. дня 1. вересня, до висших кляс в днях 1—5 вересня б. р.".

○ З висшого музичного Інститута ім. М. Лисенка у Льововi, ул. Шашкевича ч. 5. Рік шкільний 1917/18 розпічне ся з початком вересня. Вписи відбудуть ся в днях 31/VIII. і 1. і 2. IX. від год 3 – 6. Правильна наука розпічне ся з днем 3. вересня. Плян науковий обіймати буде слідуючі предмети: Науку: 1) гри на фортепяні, 2) гри на скрипці, 3) гри на чельо, 4) гри на дутих інструментах, як флет, клярнет і т. и. 5) сольового співу і 6) науки теоретичні, як теорія, гармонія контрапункт і т. и. Звертає ся особливу увагу на ту обставину, що в теперішних орхестрах дає ся відчувати спричинений війною брак граючих на дутих інструментах та що образоване в тім напрямі може не одному запевнити будучність. Те саме відносить ся і до науки гри на чельо і скрипці. Особливо у нас моглоб се бути початком до завязаня власної орхестри, без якої наше культурне та музичне житє в будучности не обійде ся. Збір учительський той сам, що і в попереднім році (фортепян: В. Барвінський, О. Волошинова, М. Криницька; скрипка: М. Зуна, Е. Перфецький; чельо: А. Вольфсталь; сольо спів: О. Міски-Олеска; теорія елементарна: Н. Барвінська, теорія і гармонія: В. Барвінський, доповнений учителями гри на дутих інструментах). Подає ся рівнож до відома, що в відділі фортепяновім обійме знова науку пані Дарія Старосольська, яка в попереднім році перебувала поза Львовом на відпустці. Близших пояснень уділяє ся в канцелярії муз. Тов. ім. М. Лисенка ул. Шашкевича 5. III. пов. що дня в годинах пополудневих.

# З австрійського звідомленя.

**На Італійськім фронті:**

Одинайцята битва над Сочею триває ще дальше. По розмірно спокійнім передполудни розгорілись зараз з полудня знов завзяті бої.

На високорівні Bainsizza—Heiligengeist звернули Італійці, безперервно стягаючи підмоги, знов тяжкі наступи проти наших ліній на полудни від Врх.

Вони не здужали ніде осягнути успіху.

Наші хоробрі війська, між ними герої 106 дивізії сполченя і 41 полку, котрі від кількох днів стоять в найтяжшій борбі, здержали ся у всіх ровах.

З особлившою завзятістю наступала 3. італ. армія знов між Віпах а морем. По кількагодин-

нім гарматнім огни перейшла около 4. год. з полудня ворожа інфантерів до одноцільного масового штурму, коли тимчасом ворожі кольони на північнім крилі місцями вже через наші батерії знищено, прийшло на іншім місци, а саме між Костанев'цою а побережем майже всюди до довго треваючої рукопашної борби.

Завдяки їх понад всяку похвалу хоробрости і витревалости відперли наші оборонці Красу всі кількакратні силою переважаючі наступи противника.

В незрівняній єдности взяли участь в гордих успіхах сини всіх народностий обох держав монархії та Боснії. До вчора полки піхоти чч. 11, 47, 61, 62 і 63 були тими, що збирали небувалу славу, то завтра другі вступлять в їх місце. Передполе наших ліній на Красі покрите безчисленними італ. трупами.

### З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 24. серпня.

**На західнім фронті:**

**Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:**

В Фляндрії нагальна діяльність артилерії на відтинку між Langemarck і Hollebeke переходова слабше; місцями відживала аж до барабанного огня, та більших наступів не було. Лиш коло Westhoek виконали Анґлійці частинний наступ, що не мав успіху. Нині досвіта відібрали ми напріятелеви здобутий ним в останніх днях кусень землі на полудне від гостинця Ypern-Menin. Втрачений рів відбито знов і вдержано. При безуспішних наступах дня 22 с. м. втратили Анґлійці 21 панцирних автомобілів, які лежать розбиті перед нашим фронтом. Частину оставшої при житю залоги полонено. Канадійські війська пробували знов вдертись в Lens у наші становища. В завзятих рукопашних борбах вдержали ми всі наші лінії. Також коло зел. шляху Arras-Douai не повів ся ворожий наступ.

**Фронт пруського наслідника престола:**

По обох сторонах Мози змогла ся артилерійна борба в лісі Авокур, на горбі 304, коло Бомон і в лісі Фос в деяких годинах дня знов до значної сили. Проти горба 304, який ми в ночи з 21 на 22 серпня після пляну, полишаючи слабу залогу, опорожнили, вели Французи нині сильнєй наступ; їх приняв наш артилерійний огонь. На північ від Люзмон не вийшли з своїх ровів уставлені ворожі штурмові війська серед нашого винищуючого огня.

**Східний фронт:**

**Фронт баварського князя Леопольда:**

На побережу дійшли наші війська в деяких місцях до Аа. Над озером Дрисвіти, коло Бродів, над Серетом і Збручом відживала від часу до часу боєва діяльність.

**Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:**

Наші становища коло Совеї і в долині Шушіти були знов цілю даремних ворожих приступів.

**Фронт маршалка пільного Макензена:**

На захід від Корбул над Серетом дало нам успішне підприняте штурмових відділів полонених і добичу.

**Македонський фронт:**

При постійній спеці тільки місцями слабий огонь.

Перший генеральний кватирмайстер Людендорф.

## Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Дентистичне заведенє

**Д-ра Олександра Барвінського**

при вул. Сикстуській ч. 17.

Виймоване зубів без болю і пльомбоване.

Штучні зуби в кавчуку, золоті і плятині.

Пацієнтів з провінції залагоджує ся в найкоротшім часі.

# Оголошеня.

**Хлопця** до послуги прийме адміністрація „Українського Слова“.

**Однорічний** курс матури семінарияльної і школи виділової для панночок буде вести фаховий професор. Інформації: П. Горбачевська, Львів, Йосафата ч. 8 3—3 з.

**Люстратор** Спілок торговельних обнакомлений з кооперативою і вільний від військової служби, знайде зараз занятє в „Народній Торговлі“ у Львові. Письменні зголошеня з відписом свідоцтв відбутих студій і дотеперішного занятя, евентуально й інших референцій приймає дирекція до 15. вересня 1917. Плата після умови. Військові інваліди при повній кваліфікації і спосібні до повненя служби, мають першенство. — Дирекція. 2—3

**З Краєвого** Союза Ревізійного у Львові. Всіх членів дирекції, Надзірних Рад і Комісій контрольних а колиби їх на місци не було, то всіх членів наших союзних стоваришень просимо безпроволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностий, інвентаря та про готівки з поданем хто опікує ся стоваришенем, під адресою: Союз ревізійний Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 14—20

**Пошукую** приміщеня на селі можливо коло Львова. Можу уділяти лекції. Зголошеня до Адміністрації Укр. Слова для семінаристки.

**Хто** би мав вістку про родину Д-ра Білинського зі Збаража і про Леся Витошинського, зволить її подати до київської „Нової Ради“, якої редакцію просимо о передруковане сеї оповістки. Ярослав Яцкевич — Львів, Содова ч. 4. 5—5

**Учительки,** семінаристки або з матурою семінар. до 3 дітей II. рік науки III і IV. глядаю сейчас. Зголошеня з услівями приймає Уряд парох. Царинське почта Дверник. 3—3

## Повітова канцелярія

**Філії „Сільського Господаря“ в Жовкві**

пошукує урядника, який би з початку при теперішнім її управителі а відтак самостійно провадив її аґенди. Платня після умови. Посада до обнятя зараз. Особи обізнані з господарськими справами, а маючі до сего і практику канцелярійну, мають першенство. Письменні зголошення, найдальше до 25/VIII. с. р. слати на подану адресу. 3—3

Голова Філії: о. Марянович Йосиф.

## Кому пропали гроші

з тої причини, що не знав приписів про військові причинки і заосмотрене родин осіб військових, той нехай купить собі книжку написану Володимиром Целевичем, яку видало Краєве господарське Тов. „Сільский Господар“ п. з.:

**„Військові причинки і заосмотреня родин осіб військових“.**

Книжка ся обіймає 9 аркушів друку і говорить ся в ній про новий і старий причинковий закон, про державні запомоги, про заосмотрене родин офіцирів і військових урядників, про заосмотрене інвалідів і про заосмотрене родин померших жовнірів і офіцирів.

Крім сего подано в ній 33 взори прошень, представлень, зажалень і відкликів.

Оден примірник коштує 2 корони, на поручену почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку:

**Канцелярія Краєвого господарського Товар. „Сільський Господар“ Львів, Зіморовича ч. 20.**

і

**Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10.** 2—5

## Найкрасші оповіданя, сьміховинки та сьпівомовки.

**Десять книжочок за кор. 4·16**

1) Оповіданя і сьміховинки Олекси Стороженка . . . . . ціна 44 сот.
2) Нові часи, оповідане О. Маковея „ 44 „
3) Кармелюк, оповідане М. Вовчка „ 44 „
4) Оповіданя Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок . „ 44 „
5) Приказки і байки Ст. Руданського . . . . . . „ 44 „
6) Сьпівомовки . . . . . . „ 44 „
7) Оповіданя М. Вовчка 1) Козачка 2) Чумак 3) Свекруха . „ 44 „
8) Оповіданя М. Вовчка 1) Сестра 2) Сон . . . . . . „ 44 „
9) Перекотиполе — оповідане Квітки — Основяненка . . . „ 44 „
10) П. Куліш: Орися, Давне горе, Степова могила . . . „ 20 „

Замовленя і рівночасно гроші висилати до:

**Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.**

На порто звичайне треба додати при замовленю всіх книжок 30 сот., а на поручене 65 сот.

## Правдиві, літурґічні, природні

# ВИНА

Самороднер . . . . К 6·70
Самородиер старий . . . К 7·50

за 1 л. льоко Стрий можна вже замовляти в посередниченю

**НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ, ЛЬВІВ.**

Половина належитости при замовленю, решта побранє.

**Великий український співаник**

## Наша дума

Зладив Антін Гапяк.

(Друге виданє, справлене і побільшене).

**182 пісень 200 коломийок**

Пісні получені на шість груп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
II. Історичні (19 пісень).
III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісні).
VI. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінєта, виготовлена арт. малярем Бучманюком а першу сторону образець „Вїзд Б. Хмельницького до Києва“ (відбитка звісного великого кольорованого образа арт. маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума“ К 2·80 (оправлений в полотно К 4·50).

**Сей великий Співаник можна набути також окремими частями а іменно: часть перша п. з.**

**Наша Слава**

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі. Співаник

**Наша Слава коштує К 1·40.**

часть друга п. з.

**„Наша пісня“**

містить пісні любовні і коломийки. Співаник „Наша пісня“ коштує К 1·40.

Хто не може набути великого співаника „Наша дума“ за К 2·80 нехай замовить собі співаник „Наша Слава“ або співаник „Наша пісня за К 1·40.

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сот. а на поручену 65 сот. Замвленя і рівночасно гроші треба висилати під адресою: **Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 10.**

**При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.**

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.